

Grote opdrachtgevers bezorgen Kleurkeur groeispurt

Ecologisch beheer bermen en binnenkort ook oevers en watergangen gecertificeerd uitgevoerd

De vraag naar Kleurkeur groeit hard, melden Groenkeur en Vlinderstichting. Met het certificaat bedienen groenaannemers opdrachtgevers die zekerheid willen over ecologisch verantwoord bermbeheer. Voor oevers en watergangen is inmiddels een aparte variant ontwikkeld: Kleurkeur Blauw.

Auteur: Bart Mullink

Opdrachtgevers die Kleurkeur vragen, zijn de aanjagers van de toegenomen vraag, verklaren Manon Wieringa en Francisca van den Broeke. De eerste spreekt namens de Vlinderstichting, die zorgt voor de scholing die bij het keurmerk hoort. De tweede is van Groenkeur, de beheerder van het keurmerk. Met Prorail gaat in één keer een heel grote opdrachtgever aan de slag met Kleurkeur en dat merken ze aan het aantal aanvragen. Ook gemeenten en waterschappen zijn volgens beiden het nog vrij jonge keurmerk

in hoog tempo aan het ontdekken. Zo wordt het voor aannemers steeds interessanter om erover te beschikken. 'We hebben pas nog een extra cursusleider in dienst moeten nemen,' zegt Wieringa.

Persoonlijk

Van den Broeke telde halverwege 2023 44 bedrijven die zijn gecertificeerd om met Kleurkeur te werken. Dat betekent dat er alleen in de eerste helft van het jaar al zeventien bij

kwamen. Het aantal persoonlijke certificaten Kleurkeur liep op tot zo'n 1700. Daarnaast zijn nog 300 persoonscertificaten Gevorderde Kleurkeur verstrekt. Het certificaat voor bedrijven vereist onder meer dat ze ook medewerkers kunnen inzetten die beschikken over een persoonlijk certificaat. Dat krijgen ze als ze een cursusdag met succes afsluiten en op tijd aantreden voor nascholing. Een voorwaarde bij Kleurkeur-projecten is onder meer dat er ook een ecooloog bij wordt

BERMEN & SLOTEN

Schijvenmaaier. Op het dak van de cabine is alsvast een Mowhawk-camera gemonteerd

betrokken. Dat er nu een versie bijkomt voor oevers en watergangen, is volgens haar een antwoord op de vraag van opdrachtgevers. 'Bedrijven zullen snel vinden dat hun mensen deskundig genoeg zijn. Maar ze willen, om werken te krijgen, ook kunnen voldoen aan de contractvoorwaarden.'

Burgers

Na een testperiode werd Kleurkeur in 2021 gelanceerd. De snel groeiende belangstelling

sinds vorig jaar resulteert al in een recorddrukte dit jaar. Dat nu ook het slootbeheer erbij komt, zal daar wellicht nog een schepje bovenop doen. Waterschappen ontdekten al dat een biodiverse dijk ook een sterke dijk is. De aanvankelijke weerstand van burgers tegen zaken als ecologisch verantwoord gefaseerd maaien neemt intussen ook af. 'Al zullen er altijd mensen blijven,' denkt Wieringa, 'die het nieuwe beeld niet mooi vinden en liever alles strak gemaaid zien.'

'Veel opdrachtgevers stellen trouwens,' weet ze, 'ook zonder Kleurkeur al eisen op het gebied van gefaseerd maaien. Ik zie overal dat ze daarmee bezig zijn. Gemeenten, waterschappen: ze hebben vaak een eigen protocol. Vervolgens komen ze bij ons met de vraag wat Kleurkeur daaraan zou kunnen toevoegen.' Prorail blijkt een eigen protocol te hebben, waarbij Kleurkeur als aanvulling dient. 'Vaak gelden speciale veiligheidseisen die de toepassing lastiger maken. Dat ze toch mogelijkheden zien

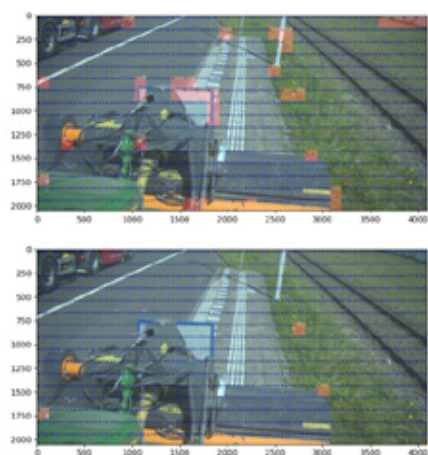

Francisca van den Broeke

Manon Wieringa

'Veel opdrachtgevers zijn ook zonder Kleurkeur al begonnen met gefaseerd maaien'

De Mowhawk-camera brengt vervuiling en giftige exoten in beeld

‘Machinisten gaan anders kijken naar de omgeving. Ze zien welke vegetatie beter nog even kan blijven staan’

om aan ecologisch beheer te doen, is natuurlijk heel mooi.’

Extra garantie

Van den Broeke onderstreept dat ook bedrijven en personen die niet over Kleurkeur beschikken, vakkundig kunnen zijn. ‘Maar opdrachtgevers blijken graag te zien dat de verlangde kwaliteit geborgd is. Daarmee krijgen ze een extra garantie. Je kunt dan het gesprek gemakkelijker voeren. Machinisten gaan ook anders kijken naar de omgeving. Ze zien bijvoorbeeld tijdens het maaien welke vegetatie beter nog even kan blijven staan.’

Prorail is aannemers gaan vragen om op baanvakken waar het kan, volgens de principes van Kleurkeur te werken. Het gaat dan om

locaties waar bijvoorbeeld een vonk in een verdroede berm niet zomaar voor een bosbrand kan zorgen. Dat het certificaat nog niet wordt verplicht, is volgens Van den Broeke een tussenstap. Bij nieuwe aanbestedingen zou die verplichting wel in het vershiet liggen. ‘Ook een aannemer die een project voor Prorail nu al helemaal volgens Kleurkeur wil uitvoeren, heeft daarom nog tijd om het certificaat te gaan halen. In de tussentijd is het dan voldoende als de mensen die het werk uitvoeren, een persoonlijk certificaat hebben.’

Randinvloeden

Biodiversiteit in bermen bevorderen en in stand houden blijkt voor een belangrijk deel een kwestie van de juiste methode van maaien kie-

Nagegaan moet worden of de biodiversiteit ook echt verbetert. Soms zijn de negatieve randinvloeden daarvoor te groot'

zen. Nagaan of de biodiversiteit ook echt verbetert, is eveneens onderdeel van Kleurkeur. 'We willen hierover harde data verzamelen,' zegt Van den Broeke. 'Het kan blijken dat op een locatie de negatieve randinvloeden zo groot zijn, dat ecologisch beheer vrijwel niets extra's oplevert.' Het advies is om eerst de ecologisch meest waardevolle bermen uit te kiezen. Of bermen waar in elk geval door het beheer te verande-

ren, gemakkelijk een verbetering valt te bereiken. 'Bermen zijn onderdeel van een omgeving; die heeft veel invloed. Een berm kan bijvoorbeeld twee natuurgebieden verbinden, of er is alleen boerenland. Verder zijn er omwonenden. Het komt voor dat die zelf met een grasmaaier alsnog overeindstaande stukken gaan maaien. Het is kortom zaak om goed te kijken waar de kans van slagen het grootst is.'

Kleurkeur-toets voor machines in de maak

Schotelmaaiers of messenbalken gebruiken in plaats van klepelmaaiers is een van de Kleurkeur-adviezen. Net als het maaisel opharken in plaats van direct opzuigen. De juiste machine-inzet is vereist om de doelen van Kleurkeur te behalen. Waar een bepaalde manier van maaien funest kan zijn voor een groot deel van de fauna, blijft bij een andere het meeste leven intact. De Vlinderstichting en Groenkeur werken samen aan de ontwikkeling van een zogenoemd toetsprotocol voor machines die geschikt zijn om volgens Kleurkeur te werken. Van den Broeke schetst hoe dit dan ook kan worden gebruikt voor veel machines die speciaal zijn aangepast voor gebruik door één aannemer. 'Dat gebeurt vaak. Standaardmachines worden door een handige leverancier of een aannemer wat veranderd om ze te optimaliseren voor het beoogde gebruik. Aan de hand van het toetsprotocol kun je kijken of de machine voldoet voor Kleurkeur.'

Een voorbeeld van een machine die maaisel opzuigt, maar zo dat de fauna niet meekomt, is de nieuwe Ecochopper van Herder. Dick van Breda, van leverancier Van Breda, legt uit dat deze wel zuigt, maar niet rechtstreeks

van de grond. 'Het is een schijvenmaaier met daarboven een kneuswals. Tot daar is er nog geen zuigende werking. Pas boven de kneuswals wordt het maaisel weggezogen. De fauna is er dan al af en ook zaden zijn teruggevallen. Achter de machine zit verder een looprol die in het midden drie centimeter dunner is, waardoor een andere drukverdeling ontstaat. Beestjes op de grond hebben zo minder te lijden.'

Een andere recente vondst waarvan hij hoopt dat die in goede aarde gaat vallen, is een krachtige ventilator. Deze blaast, voor de maaier uit, veel beestjes alvast weg naar opzij. 'Die kunnen we op verschillende typen bestaande maaiers plaatsen.'

Een camerasysteem (Mowhawk) dat giftige planten spot, is nog een accessoire dat hij voor maaierklanten in het verschiet heeft. 'Zo kun je voorkomen dat die planten mee worden afgevoerd, en kun je ze later komen bestrijden. Voor hergebruik moet je aantonen dat die giftige soorten, zoals reuzenberenklauw en jacobskruid, er niet in zitten. Begrijpelijk, want je wilt niet dat dieren die eten. Of dat je ze met de rest van het maaisel over je land verspreidt.'

Sloot

Niet zelden grenst direct aan een berm een sloot, waarvoor Kleurkeur Blauw is ontwikkeld. Het beheer hiervan kan echter evengoed onder dezelfde opdrachtgever vallen als onder een andere. Hetzelfde geldt ten aanzien van opdrachtnemers. Een aannemer die het ene certificaat wil halen, hoeft niet ook het andere te hebben. Een belangrijk verschil is dat de ecologie in en om watergangen veel gecompliceerder is, zo legt Wieringa uit. De manier waarop een aannemer daarmee rekening kan houden, verschilt bovendien ook. Bijvoorbeeld vanwege de aan- en afvoer van water, reden waarom een sloot niet mag dichtgroeien. Daarnaast heeft de waterkwaliteit invloed op de mogelijkheden voor leven en is er het verschil tussen leven in het water en op de oever.

Wieringa: 'Dit is allemaal niet te beschrijven in één richtlijn voor hoe het beheer moet worden uitgevoerd. Belangrijk is dat een opdrachtgever eerst kijkt welke watergangen zich lenen voor ecologisch beheer.'

Bij de uitvoering geldt altijd ook, voegt Van den Broeke daaraan toe, de eigen verantwoordelijkheid van de opdrachtnemers. 'Die zijn op basis van hun expertise ingezet en mogen een opdrachtgever corrigeren en zeggen: gezien wat we hebben afgesproken, kunnen we het zo niet gaan doen.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!